

Mappe 95
Eksp. 30 S.
Dato 26.10.44
Avd. 3A-1125/44
Lnr. 5803

Til utefronten.

De kommende måneder vil stille Norge overfor den kanskje alvorligste situasjon i landets historie. Ca. 200 000 tyske soldater befinner seg på norsk territorium; deres retrettveier er på det nærmeste avskåret. Snart vil vi også måtte huse ytterligere 100 000, som forfulgt av finner og russere, herjer og brenner alt de kommer over. Kanskje vil disse styrker disiplinert legge våpnene ned den dag våpenstillstandsavtalen blir inngått, kanskje vil de det ikke. Vi må være forberedt på alt. Dertil kommer at matsituasjonen er slett og slettene vil den vel bli, at arrestasjonene har fått et omfang som aldri før - og nye kjemperazziaer kan ventes hver dag. Det er tydelig at sluttkampen nærmer seg. Da vil det for alvor vise seg om holder mål.

Når vi står foran slike avgjørende begivenheter, blir tankene til dere som kjemper utenfor landets grenser. Til hverdags blir det bare å minnes dere av og til; matkøer, arbeid og hjemmefrontens kamp tar all tid og tanke. Det betyr ikke at vi overvurderer vår kamps betydning. Tvert imot, tyskerne og nazistene har skapt hjemmefronten; vi har bare måttet verge oss mot deres overgrep. Sjøfolkene og flygerne derimot hadde valget, og de nølte ikke med å velge. Den tyske jernhålen kunne trampe ned liv og vekst her i landet, men nye friske skudd skjøt opp i "Little Norway" i Canada, i England, i Sverige og på Island. Utefronten har vært en stadig inspirasjon for vår kamp.

En ting er vi stolte av her hjemme: at vi har kunnet føre vår kamp uten å bli fanatikere, uten å bli alt for intolerante, uten å nære et allfor utemmet hat mot våre fiender. Også her har vi mottatt kraftige impulser fra dere. Vi har hørt sjøfolk, flygere eller infanterister, som har utmerket seg, bli intervjuet i kringkastinge. Alle slår de rosen vekk: "Vi gjorde bare vår plikt. Ikke mer om den saken".

Det er over 4 1/2 år siden vi har sett vår Konge og vår regering. Og veien er lang og forhindelsen dårlig. Lite vet vi hva nordmenn utlandet tenker, føler og mener idag om politikk og etterkrigsproblemer. Dere er blitt erfaringsrikere, vi er det vel også. Sammen skulle vi ha gode betingelser for å bygge Norge opp igjen. Forskjellige er vi kanskje blitt, men Norge binder oss sammen; som Øksnevad sa forleden: skillet kommer aldri til å gå mellom utefront og hjemmefront.

Den dagen de norske marinefartøyene stimer inn i våre fjorder og norske soldater springer iland, den dag de norske politroppene går over grensen hjem, den dagen de lovlige myndighetene våre atter står på norsk jord, den dagen vil de bli møtt av et enstemmig rop: VELKOMMEN!

- 0 -

Ingen må møte fram til politiske møter.
Det innskjerpes at ingen må møte fram til noen slags bedriftsmøter eller overhodet til møter av politisk art. I den nye fylkesmannslov er det gitt fylkesmannen adgang til å innkalle offentlige funksjonærer til lukkede møter og det er spesielt gjort oppmerksom på at det også gjelder politiske møter. Ingen offentlig funksjonær må etterkomme en slik innkallelse, enten det gjelder møte, foredrag eller annen tilstelning.

- 0 -

Tyskerne har sendt mange nye tropper til Elverum-Trysil distriktet. Det beregnes at det ialt er ca. 12 000 menn i dette distriktet. De fleste av dem er forflyttet fra Vestlandet. I Kongsvinger skal det forlegges 3000 menn. Til Skarnes er det kommet 200 menn nylig. I det siste har det vært akutt kontroll på alle hovedveier i grensdistriktene og på broene over Glomma.

- 0 -

På Lillehammer befinner det seg nå 40 forviste prester og 4 biskoper.

- 0 -

UKEN SOM GIKK (19. - 25. okt.)

På Vestfronten er Aachens fall siste ukens mest i synfældende begivenhet, men den betydelige framgang i Scheldemunningen vil antagelig få vel så stor betydning. Den kanadiske 1. armé har nå under harde kamper ryddet over halvparten av den tyske lomme på sørsiden av Schelde, og har bl.a. tatt Middelburg, Ardenburg, Seebrugge, Schondijk og Breskens; den siste by, som ligger rett overfor Vlissingen på Walcheren, har med sine artilleristillinger behersket innløpet fra sørsiden av munningen. På Walcheren sitter tyskerne fremdeles, men oversvømmelsene etter bombingene av dikene og flyangrep direkte mot stillingene har i høy grad svekket öyas militære betydning, og det er vel nå bare et spørsmål om forholdsvis kort tid å rense Scheldemunningen helt, slik at Antwerpens store og viktige havn kan tas i bruk av de allierte. Etter erobringen av Molsdreicht på Bevelandshalvöya har kanadiere også gjort betydelig framgang her.

I nordlig retning fra Antwerpen har engelske styrker også støtt fram, krysset den nederlandske grense og står nå like foran den nederlandske by Rozendaal. Støtretningen er Breda. Koordinert med dette stöt er det fra korridoren lengre öst innledet en offensiv mot Hertogenbusch, og etter de siste meldinger er størstedelen av denne by på engelske hender. Også fra östsiden av korridoren över engelskmennene et kraftig offensivt trykk og driver de tyske styrker sammen i en lomme i Meas-buen i retning Venlo; tyskernes stilling her er meget vanskelig, da det ikke fins broer igjen över elven.

Operasjonene for å rense Scheldemunningen har det spesielle formål å åpne veien til Antwerpens havn, mens de övrige operasjoner i Nederland synes å representere bestoppsler for å bygge opp en bredere front, brukbar som basislinje for et nytt, større britisk forsök på å gjennomföre en gjennombrytning og omfatning av den tyske nordflanke. Sist ble forsöket gjort med en meget smal kile av fallskjermstropper og flybänt infanteri, og förte ikke fram. Et nytt stöt över en front som strækker seg östent fra Dordrecht til Nijmegen, vil de tyske styrker ha vanskeligere for å avverge, särlig när det kombineres med et sterkt offensivt press i Meas-buen, slik at de knappe tyske reserver blir fastholdt her.

Erobringen av Aachen den 20. okt. representerer både militärt og psykologisk en betydelig seir for de allierte. Aachen er nøkkelen til Köln, og det vil sikkert få følger for den tyske moral at denne by, som Hitler ville gjöre til et Stalingrad, er lagt i grus og inntatt. Etter et voldsomt bombardement og forbitrede gatekamper gjennom ti dager etterat det amerikanske ultimatum var avslått, overgav restene av garnisonen seg, 10 000 mann.

Også på Moselle-fronten og i Vogesane har de amerikanske styrker hatt framgang, og det ser ut som om man står like foran de avgjørende kamper om Metz. Den store höstoffsiv i vest er imidlertid önnä ikke satt i gang med full styrke, dels fordi väret har vanskeliggjort både transporter til lands og fly-operasjoner i full skala, dels fordi mangelen på store brukbare havner när fronten har hemmet de allierte i utförlelsen av sin materielle överlegenhet.

På Östfronten er bevegelsene for öyeblikket större. Russene har atter vel 7 måneders oppladningspause på mittevsnittet satt i gang en stor og meget kraftig offensiv mot Östpreussen, og Stalin kunne i en dagsordre mandag den 23. okt. melde at den röde armé hadde rent det tyske gransesvar överende på en front av 150 km bredde. Bl.a. er byene Eydtukhnen, Rominten, Goldap og Augustov tatt, og russerne står like foran det viktige trafikknutepunkt Gumbinnen. Fronten er i centrum trykket opptil 40 km inn på tysk ömråde. Det ser ut som om russernes hovedstöet blir satt inn över Eydtukhnen-Gumbinnen-Instenburg, gjennom den säkalte Instenburgåpning längs elven og jernbanen mot Königsberg. Ömrådet ligger nerd for de Me-

suriske Sjøer, hvor terrengholdene i langt høyere grad vanskeliggjør en framrykning, mens på den annen side sjøområdet utgjør en ganske effektiv flankesikring i sør for den russiske angrepsspiss. På nordflanken over russerne et voksende trykk mot Memel-linjen, hvor bl.a. de står umiddelbart foran Tilsit, og de siste dagers meldinger går ut på at offensiven nå også er utvidet til å omfatte Suwalki-området og Narow-avsnittet n.ø. for Warszawa. Fra Memel til Łomża rykker de russiske armeer altså nå fram i en stor bue, som kan tenkes å utvide seg til en omfatningsoperasjon av stort format. Tyskerne gjør forbitret motstand, men det later til at den russiske overmakt både i tropper og materiel - bl.a. et veldig oppbud av panser og fly - er overveldende. De linjer tyskerne kan støtte seg til i Östpreussen er i motsetning til hva tilfellet er i vest, i det store og hele bare provisoriske anlegg, og etter den massive russiske oppladning, som har funnet sted siden begynnelsen av august, er det grunn til å vente betydelige resultater på dette frontavsnitt i den nærmeste framtid.

I Baltikum er de tyske styrker helt revet opp, og det er nærmest bare opprensningsaksjoner som gjenstår; noen aktiv rolle i slaget om Östpreussen kan 16. og 18. arme iallfall ikke spille. På Warszawa-avsnittet hersker det relativ ro, og tross at det russiske offensive trykk er øket noe på den galisiske front, er bevegelsene foreløpig heller ikke her store.

Desto mer betydningsfulle er begivenhetene i Ungarn. Som antydnet i siste oversikt, måtte den indre uro i landet, med økte krav på tyske besetelsestropper, svekke den tyske front, samtidig som den ungarske arme for en stor del enten la ned våpnene eller gikk over til russerne (det gjelder iallfall tydeligvis l. ungarske arme). Resultatet ble avgjørende begivenheter i det østlige og nord-østlige Ungarn. Slaget om det viktige trafikknutepunkt Debrecen endte med russisk seier, og byen falt den 21. okt. Samtidig tiltvang russerne seg et gjennombrudd på Karpaterfronten, hvor de etter å ha satt seg i besiddelse av alle de syv pass rykket inn i Rutenia (Kárpát-Ukraina). Ved Sighet i Nordtransilvania, ved den gamle rumensk-tsjekkeslovakiske grense, kunne Petrovs 4. ukrainske arme forene seg med Malinowskis 2. slik at retrætteveien for de gjenværende tyske styrker i Transilvania ble avskåret, og lynsnare aksjoner som fulgte mot Satu Mare og jernbaneknutepunktet Myiregyhaza (nord for Debrecen) gjorde at hele det tyske forsvarssystem i Östungarn brøt sammen, slik at tyskerne i hast har måttet falle tilbake over Tisza mot Budapest. Stillingen er så meget mer prekær som partisanrøisningen i Slovakia truer den tyske nordflanke og store russiske styrker rykker nordover mot Budapest mellom Donau og Tisza fra Szeged og Baja, som også er erobret. Det har vært ganske kraftige tyske motangrep ved Szolnok, men det har etter alt å dømme bare vært oppholdende strider for å gi de andre tyske styrker ro til å trekke seg tilbake over Tisza nord og sør for byen. Erobringen av Debrecen, som var ankerfestet i det tyske forsvarssystem i det nordøstlige Ungarn, har åpnet veien til Budapest for russerne, og det gjenstår neppe annet for de tyske tropper i Ungarn (som er øket fra 3-4 til 16-18 divisjoner) enn å repliere på Donau-linjen. Hvor lenge den kan holde, vil vi kanskje snart få se.

Den 21. okt. samme dag som Archen og Debrecen falt, erobret russiske og jugoslaviske styrker Beograd, et nytt viktig militært resultat. Beograd erobringen besegler de tyske Balkan-divisjoners skjebne. Det er ikke mulig nå å skjønne hvordan de skal kunne ta seg fram til hovedfronten i Ungarn. Den skjebne som ble restene av to innringede divisjoner særøst for Beograd til del, er symptomatisk: 9000 tyskere falt, 8000 ble tatt til fange, og et veldig bytte av materiel falt i russernes og jugoslavernes hender.

Tyskernes stilling i Nordfinland blir mer og mer prekær. Finnene holder en høy marsjtakt, og er nådd fram til Sodankylä, mens russerne etter erobringen av Petsamo i forrige uke også har tatt Salmijärvi og nå har nådd den norske grense over en front av 80 km. De tyske styrker i Nordfinland står derfor i fare for å bli omringet og avskåret fra styrkene i Norge, og krigen vil etter alt å dømme utvikle seg til en kamp om veiforbindelser og tilførselslinjer. Det er meget sannsynlig at russerne vil utstrække sine operasjoner til norsk område, og det later til at tyskerne holder på å rømme Sør-Vanøer. I hvor høy grad Pasvik-elven vil hindre

den russiske framrykning gjenstår det ennå å se, den er både bred og stykkevis ganske stri. De kjente broforbindelser er Elvenes veibro nær Kirkenes, en bro ved Boris Gleb og en pontongbro ved Svanvik. Fra Salmijärvi går en vei over Svanvik til Kirkenes og fortsetter til Tana hvor den knyttes til riksveinettet. Den er sterkt utbygd under krigen, og har en ikke foreteltlig kapasitet. Over Enaretraktene går også en nybygd vei fra Ivalo til Karasjok og videre over Skoganvarre til Porsangerfjord. En nybygd veiforbindelse fører også fra Karasjok til Masi, som igjen står i veiforbindelse med Alta. Hvis tyskerne kommer til å oppgi Finnmark, er det sannsynlig at de først vil falle tilbake på Lyngenlinjen, men både russiske og finske operasjoner i Finland og i grensestrøkene vil kunne kullkaste alle planer, likeså en russisk eller vestalliert landgang på Finnmarksysten.

Når nå russerne står ved den norske grense, viser det seg hvor forutseende det var av den norske regjering å slutte avtalen i mai med Russland som med de vestallierte regjeringer om administrasjonen av norsk område under en midlertidig alliert militær besettelse; norsk suverenitet og norsk siviladministrasjon ble sikret, med de selvsagte og nødvendige innskrenkninger som gjelder for områdene i umiddelbar nærhet av kampsone. Det viser seg da også at nå er det ikke russerne, men tyskerne befolkningen i Öst-Finnmark når størst engstelse for. Tyskerne truer nemlig med å gjennomføre den brante jords politikk i disse værharde strøk og tvangsвакуere befolkningen. Blir denne linje gjennomført nå da vinteren og mørketiden der oppe alt er satt inn, kan befolkningen komme i en katastrofal situasjon, særlig da det synes ganske opplagt at det ikke kan stilles til rådighet til nærmelsesvis de nødvendige transportmidler for den. En rekke NS-størelser med Jonas Lie og Lippestad i spissen er reist nordover for å hjelpe til med tvangsвакуeringen, men det skal bli interessant å se om de og tyskerne virkelig våger å svi av husene og jage befolkningen ut på Finnmarksvidda eller forsøke å transportere den på fiskerskøyter og andre småfartøyer langs den høyst utsatte kyst.

I Italia har de allierte tatt Cesena og Montebelmonte og har rykket videre fram mot Bologna.

Den vesentligste del av Frankrike danner nå en såkalt indre sone som er tøsøgt fra den allierte militærforvaltning, og samtidig har England og USA anerkjent de Gaullés kabinett som midlertidig fransk regjering, en naturlig og logisk følge av de franske inneriksstyrkers gode innsats og deres opplutning om de Gaulle.

I det fjernøsten er den lange ventede invasjon av Filippinene satt i Tirsdag 17. okt. gikk 6. amerikanske armé og australske styrker i land på Leyte og de to mindre øyer Suluan og Samar, etter et heftig bombardement fra flåte og fly. Luzon og Mindanao og Formosa ble gjennom flere dager i forveien utsatt for voldsomme luftangrep, noe som ville det japanerne n.h.t. hvor det neste slag ville falle, og ikke minst bombingene av militærleirene på Formosa vil vanskeliggjøre de japanske tilførsler til stridszonen. Invasjonsstyrkene, som omfatter ca. 100 000 mann, er støttet av den sterkeste konsentrasjon av fly- og flåte- styrker som noengang har funnet sted i Stillehavet, og man regner med at det forberedende bombardement sette ut av spillet 1300 japanske fly og nærmere 100 skip. Operasjonene måtte i sin første fase uventet svak motstand, og forløpet er fortsatt helt tilfredsstillende. Særlig har amerikanerne gjort betydelige framganger på den største av de invaderte øyer, Leyte, hvor bl.a. den viktigste by og en stor flyplass er erobret.

Leyte-arkipelet ligger mellom Mindanao og Luzon, og ved landgangen her sikter amerikanerne tydeligvis på å slå en kile inn mellom den nordlige og sørlige del av de japanske styrker på Filippinenes 7000 øyer, ialt ca. 250 000 mann. Når Filippinene er i de alliertes hender, vil det oppstå en skjebnæssvinger trussel mot de ca. 500 000 japanere som har besatt øyene sønnenfer og som da vil bli avskåret fra sin forbindelse med hjemlandet, samtidig som Japan blir avskåret fra en av sine viktigste forsyningsbaser. At japanerne er klar over alvoret i trusselen, synes å framgå av meldingene den 25. okt. om at krigens største sjøslag utkjemper utenfor Filippinene. Ildfører meldingen riktighet, vil det altså si at den japanske flåte, som

i de siste to år forsiktig har vært holdt tilbake som en "fløet in being", nå blir sett inn for å avskjære de amerikanske invasjonstyrker fra deres basis på Ny Guinea, 2000 km borte. De foreliggende meldinger går ut på at 1 japansk hangarskip er sunket og 8 større skip, deriblant 5 slagskip, skadet, 1 amerikansk krysser er gått tapt.

Krigen i luften: Under den gigantiske bombeoffensiven som i den senere tid har vært rettet mot de tyske byene bak fronten i vest, har omtalen av den strategiske luftkrigen naturlig kommet i forgrunnen, mens vi har hatt lett for å glemme den seige og oppslitende kamp som dag og natt føres over kamprådet av de taktiske flystyrker. Dette våpen spiller en avgjørende rolle under operasjonene, og det er ikke små resultater som oppnås, spesielt under innsatsen mot fiendens kommunikasjonsmidler. Allierte jager og jagerbombere i vest ødelegger således i september foruten 873 tanks, 12.400 kjøretøyer, 1400 lokomotiver og 8000 godsvogner, i siste uke ble 188 lokomotiver, 2000 godsvogner og 700 motorkjøretøyer satt ut av spillet. Tapene

er vært så følelige at tyskerne er blitt tvunget til å plassere en stor del av sitt antiluftskyts langs jernbanelinjene, likesom de har måttet gå til omfattende kamuflasje av lokomotivene.

Under kampene har engelskemannene og amerikanerne hatt store styrker jager og lette bombefly svevende over kamprådet fornt disse på kort varsel fra marktroppene skulle kunne settes inn mot spesielle mål, f.eks. mot fiendtlige kanonstillinger, bunkers, tanks o.l. De all. flyvere har på den måten ofte kunnet utføre de ønskede oppdrag på et par minutter og deres støtte til marktroppene er dermed blitt ennå mer effektiv.

Mens det har tatt de vest-allierte temmelig lang tid å utvikle et taktisk flyvåpen, har russerne helt fra krigens begynnelse forstått å utnytte flyet som direkte deltaker i kampene på bakken. Russerne har også (kanskje delvis tvunget av nødvendighet) lagt hovedvekten på oppbyggingen av sitt taktiske flyvåpen. Most kjent av de russiske flytyper er således Stormovik kampflyet. I denne uken toler de tyske rapporter om et "luftnett" som sovjetrusserne søker å legge over de østpreussiske kampråder og nevner videre at det ikke er en time hverken natt eller dag da ikke svenner av fiendtlige fly kretser over de tyske frontområder i øst.

Under den russiske fremrykking på Balkan og i Ungarn har vi kunnet iaktta et verdifullt samarbeid mellom de allierte, idet russernes operasjoner under hele felttoget har vært støttet av en stort anlagt anglo-amerikansk bombeoffensiv fra Italia. De vest-allierte flyveres hovedoppgave har her vært å avskjære tyskernes retratilinjer og forhindre forsyninger i å komme frem gjennom Sør-Tyskland og Østerrike. Vi husker de tallrike angrep mot trafikkstasjonene Skoplje, Nisj, Beograd, Bucuresti, Ploesti, Debracen, Eudapest, Wien og München. I denne uken berettet B.D.C. om hvorledes RAFs store mineutleggere i tiden april-august år lamslø den tyske trafikk på Donau. Flodskipperne har rapportert at trafikken mellom Bucuresti og Bratislava ble redusert med 60%. Den tyske overkommando overtok administrasjonen av Donau-trafikken og forsøkte minesveiping både med båter og fra fly, men til liten nytte. Vrak av tankbåter, prammer og slopebåter fylte elveløpet, og under forvirringen rånets flodmannskapene tross alle Gestapos trussler.

Ukens statistikk: Okt. 19, Mosquito nattangrep mot Hannover og Mannheim, 1 fly savnes. Over 1000 tunge am. bombefly + 750 jager angriper militære mål i Mainz-Ludwigshafen-Mannheim-områdene, ingen tysk jagermotstand, 11 b. 11 j. savnes. Okt. 20, Over 1000 tunge br. bombefly med natt-jager eskorte retter kraftig nattangrep mot Stuttgart og Nürnberg, Wieshad en også angrepet, 9 tyske jager skutt ned, 9 b. savnes. All. fly sprenger Diawa-Gammen øst for Nancy og setter 4 byer under vann. Stor aktivitet av all. jager og jagerbombere over Rhinland, 15 lokomotiver og 200 jernbnevogner ødelagt, 4736 tyske jager over Köln 10 skutt ned. Fra Italia angriper am. bombefly mål i Bayern, og jernlegg i Regensburg & Brux og industrianlegg i Wienomdistriktet. Torpedoførende russiske fly senker 5 tyske snippetransportskip i Østersjøen. Russ. fly angriper tysk konvoi i Verangerrfjorden, 15 skip hvorav 1 destroyer sunket, 14 tyske fly skutt ned. Fra hangarskip legger br. fly miner på Norskekysten, for første gang blir han-

garskip benyttet for dette formål. Okt. 21, 100-vis av br. jager støtter den all. fremrykking i Holland hvor også norske flygere deltar. 500 all. jager og jagerbombere brøyter vei for amerikanerne n.å. for Aachen, betydelige tyske jagerstyrker opp hvorev 21 skutt ned, all. tap: 3 maskiner. I Italia ødelegger all. fly 10 broer over Po og tunge am. bombefly bombarderer jernbanelinjen Budapest-Wien og trafikknett i Jugoslavia. Mosquitoes og Deaughters slyter i brann 2 tyske forsyningskip i Hugesund, kraftig flak, 1 maskin savnes. Br. fly angriper Nicobarøyene i det Indiske Hav. Okt. 22, 1100 tunge am. bombefly + 750 jager angriper uten tap Hannover, Braunschweig, Münster og Hamm. Store styrker br. bombefly med jager eskorte angriper uten tap innlandshavnen Meuss i Rhinland. Stor aktivitet av all. jager og jagerbombere over Holland. Typhoonmaskiner avskjærer jernbanelinjen Amheim-Zuidersjøen. Fra England angriper Mosquitoes flyplass ved Innsbruck. Liten jap. flymotstand under operasjonene ved Leyte, am. luftvåpen avskjærer effektivt de japanske tilførsler. Okt. 23, RAF bomber om natten Hamburg og mål i VEST-Tyskland, også mineutlegging, ingen tap. Lancasters angriper tunge tyske kanonstillinger på Weicheron, etter angrepet bare en kanonstilling i virksomhet. Br. fly skader to lasteskip og to eskortefartøyer utenfor Norskekysten. Fra Italia angriper tunge am. bombere München, Regensburg og Augsburg. Okt. 24, Over 1000 tunge br. bombere retter kraftig nattangrep mot Essen (bombevakt 4500 tonn), heftig flak og en del jagermotstand. Berlin også angrepet, nettens tap 8 maskiner, 400 am. j. og jb. beskytter 150 tyske lokomotiver og ødelegger 400 godsvogner, 18 maskiner savnes, 1 tysk fly viste seg og ble skutt ned. Okt. 25, Br. fly angriper om natten Hannover og Vest-Tyskland, mineutlegging bl.a. Oslofjorden, ingen tap etter nattens operasjoner.

0

Studie i tysk kultur.

Russerne har forstått inngående undersøkelser av tyske krigsfanger mentaltet og tenkesett. Her gir vi en smakebit på de resultater undersøkelsene har bragt for dagen. De er tatt inn ikke for å letteliggjøre den tyske ungdom, men for å vise hvor knopplisert det tyske problem er.

Alder	Yrke	Hvem er fathet?	Hvem er hustru?	Hva hendte i 1789.	Hvem er den største tyske dikter?
19	SS-mann	Vet ikke	Atter i hardt arbeid om ham.	Paris ble erobret.	Kolbomeyer.
21	Fotograf	Vet ikke	Berømt pianist	Vet ikke	Hitler.
18	SS-mann	Tysk fører.	Tysk banebryter	Tyskland ble delt av fransk mennene.	Hitler.
19	cellulosemann	Statsmann	Redindinigent	Stor krig	Hoffmann
18	partimann	Dramatiker	Rediokomponist	Intrø.	Rosenberg.
37	gartner	Venn av Schiller	Berømt komponist.	Europisk revolte	Schiller.
26	kommunefunksjonær	Nazistisk politiker	Vet ikke	Vet ikke	Hitler
19	kontorist.	Bokforlegger.	Preussisk musiker	Vet ikke	Hitler og Goebels.
24	maskinist.	kulalagerfabrikant	Vet ikke.	Vet ikke.	Hess.
21	Kontorist.	Geuleiter.	Filosof	Middelaldren slutt.	Hitler

0

Svartehørsen i Frankrike har sett sine beste dager. Tilførselen av levnedsmidler har alt overskredet minimumskvantiteten 4.500 tonn pr. dag. Dette har kunnet skje fordi transportmidlene er blitt rasjonelt samordnet. Prisnoteringen på smør som for noen måneder siden var 500 franc pr. kilo er nå presset ned i under 200 franc.

Ifølge den greske professor Angelopoulos er alle greske partier enige i ett spørsmål, det monarkistiske, 90% av befolkningen er republikanere.

Bidrag til debatten om etterkrigs-politikken.

Etterhvert som krigen nærmer seg sin avslutning - og befrielsen av Norge står for døren - vil en rent politisk debatt høyst sannsynlig mer og mer fylle spaltene i våre fri aviser. Det er et gledelig tegn fordi det tyder på fast vilje til å løse de problemer etterkrigstiden vil stille oss overfor. Mange spørsmål bør også trekkes fram for fremtiden og gjensidighetsarbeidet begynner. "Kronikken" vil likevel bare i begrenset utstrekning ta del i en detaljert politisk debatt. Dette skyldes på ingen måte ønsket om i en falsk enighets navn å se bort fra eventuelle meningsforskjelligheter. Men mange forhold og situasjoner vil være vanskelig å bringe fullstendig på det rene før krigen er slutt, og en behandling av dem vil lett forsynde seg mot kravet om saklighet. Etter vår mening bør den fri presse også være forsiktig med å angripe både personer og politiske retninger, så lenge diskusjonen ikke er fri, og de angrepne ikke har mulig heter for å ta til gjemmel. Rent eksempelvis kan man tenke på spørsmålet om det "sittende" Storting bør innkalles på nytt etter krigen eller ikke. Herom vil meningene sannsynligvis være delte. Men hverken sakens statsrettslige side eller de problemer som måtte hefte ved Stortingets opptreden før og under krigen kan komme i det riktige lys før krigen er tilende og alle aktstykker kan offentliggjøres. Så lenge okkupasjonen varer, vil det heller ikke være nødvendig å ta opp en diskusjon om f. eks. dette emne. - "Kronikkens oppgave må stort sett være å bringe sine lesere de tilgjengelige fakta. Den enkelte får selv vurdere disse fakta og trekke sine slutninger.

Noen alminnelige politiske betraktninger tror vi likevel kan forsvare sin plass.

1.) Før krigen hørte man ikke så rent sjelden uttalelser som: "Jeg har aldri hatt tid og interesse å avse for politikk". Slike ord virker underlig foreledede idag. 4 1/2 års kamp mot de nazistiske undertrykkere har gjort det klart at liv og politikk på mange måter er uløselig forbundet med hverandre. Nå skjønner vi hva f. eks. demokratiet betyr for oss, selv i dagliglivet. - Begrunnelsen for denne mangel på interesse for offentlige anliggender var ofte: Det spiller ingen rolle hva vi mener likevel. Byråkratene på toppen angir kursen".

Vårt demokrati var neppe fullkomment, men fungerte antagelig bedre enn styret i de fleste andre land. Hvis avstanden ble for stor mellom folk og styre, hvis det forekom antydning til byråkrati, må det i en del ha hatt sin grunn i at folkeopinionen ikke var våken nok. Skylden ligger bl. a. hos dem som trakk seg vekk fra det offentlige livet. Den enkelte vil ha noe med politikk å gjøre - som ikke vil ta sin del av ansvaret - har heller ingen rett til å kritisere.

Dette betyr på ingen måte at vi alle skal være aktive politikere; men vi skal danne de mest mulig våken og orientert opinior, som prøver å hindre eventuelle utglidninger i vårt demokrati, som setter yrkespolitikerne på plass. Vi har sett så mange utenlandske eksempler på hvor farlig det er at opinionen døvner av i ly av de "ufeilbarlige" politiske lederne, at det må være et krav til alle å følge best mulig med i utviklingen. I mer direkte og hyppig kontakt med statens virksomhet kan den enkelte kanskje komme ved at det gjennom endringer i den konstitusjonelle praksis gjøres bruk av - konsultative - folkeavstemninger.

2.) Noen sier: "Denne krigen må da ha lært oss en ting, å være enige". Hvis de dermed uttrykker håpet om et ettparti-system etter krigen - eller noe i den retning - slutter vi ikke opp om uttalelsen. Forskjellige partier er vil det alltid være - hvis man ikke holder dem nede med tvang - og på mange måter er dette forholdet en betingelse for samfunnets fremgang. Men hvis de mener at fellesfølelsen er vokst under denne krigen, hvis de håper at vi for fremtiden kan holde meningsforskjellen innen visse rammer, preget av at vi alle først og fremst har samfunnets vel for øye, da er vi enige. Krigen har vel lært oss ikke å krangle for meget om bagateller, men tenke oss etter hverandre og konsentrere kreftene om de store oppgavene. Vi kan lettere enn før vurdere de forskjellige detaljers betydning i det

store politiske bildet.

Viktig er det at det politiske livet blir regulert av visse spilleregler, som alle overholder. Alle bør gå inn for den mest mulig renslige og saklige valgpropaganda og diskusjon, det bør ikke taes politiske hensyn ved ansettelser, skjankerettsbevilgninger osv; pressen må ikke forfalske fakta eller arbeide med et "utvalg" av fakta for å tilpasse virkeligheten til partiets syn. Avisene bør skille mellom fakta og kommentarer og ikke utgi sine vurderinger for mer enn de er. Mot dette har det vært syndet meget før krigen. Eksempelene kan forfleres, men hovedsynspunktet vårt er: Alle er best tjent med at de politiske partiene bare bruker fullt ut hederlige metoder. Ved skitten valgpropaganda f. eks. med rent personlige angrep kan man kanskje ødelegge litt for motparten; men i lengden ødelegger man også for samfunnet og for seg selv. Griper ett parti til tvilsomme metoder, vil nemlig de andre partier lett slå inn på samme vei.

For å sikre den rette smidighet og framdrift i vårt demokrati er det ikke bare nødvendig at man følger våkent med i det politiske livet, men også at man lar alle hendelser og foreteelser virke inn sitt standpunkt, som bør revideres kritisk med jevne mellomrum. Det er ikke bauringsvenlig å ha en klippefast, dogmatisk overbevisning som ikke levner plass for toleranse og forståelse for andres syn. Det er for meget dum-sikkerhet i politikken. Intet politisk syn kan jo vitenskapelig bevises. Om det er riktig eller ikke avhenger av målet man har sett seg. - Et parti kan selvfølgelig vanskelig arbeide seg fram uten streng disiplin hos medlemmene, men partiene skulle ikke behøve å binne sine tilhengers syn i så stor utstrekning som tidligere når det gjelder hovedsakelig ikke-politiske spørsmål, f. eks. diktergasjer. Verdifull impulser kan vel også hentes fra det amerikanske system uten skarpt avgrensede partiskiller.

Ett er iallfall sikkert: en framgangsrik og fruktbar utvikling er sikret hvis de politiske partier går inn for et tillitsfullt og åpent samarbeid.

- 0 -

Arbeides svenskene behandler våre quislinger.

Når en norsk flyktning er kommet over til Sverige, avgjør myndighetene først om han er quisling eller ikke. På dette punktet - som på alle andre - når det et vennskapelig samarbeid mellom de svenske myndighetene og det norske flyktningekontoret. Det er klart at svenskene må forbeholde seg prøvelsesretten i siste instans, men i praksis foretar de norske organer selv den nødvendige politiske gruppering av flyktningene. De kjenner dem jo best. En quisling-flyktning får ikke norsk flyktning-pass, men i stedet svensk "främlings"pass. Men dette pass-spørsmålet er bare en legitimasjonssek som intet har å gjøre med den egentlige "sortering" av flyktningene. Det blir neste problem. Nordmennene har sitt eget rettskontor som avgjør hvem som skal regnes og behandles som nordmenn og hvem som skal få etiketten quisling. Quislingene deles opp i tre kategorier: Den første gruppen omfatter dem som i en viss utstrekning får sin bevegelsesfrihet begrenset og stilles under politioppsett. Ofte blir de henvist til et bestemt distrikt hvor de må oppholde seg. De bør likesom andre flyktninger sørge for seg selv og får søke sitt utkomme, men ikke ta arbeid i krigsviktige industrier. Den andre gruppen omfatter de mer usikre tilfellene, personer som har vært mer engasjert i quislingregimet uten derfor å være så kompromittert som den tredje gruppen. Det må undersøkes individuelt om de skal individuelt om de skal interneres eller ikke. De som besluttes interneret, blir sendt til leiren i Helsingør i Helsingland. Det er klart at de svenske myndigheter også må uttale seg i så tilfelle. Til den tredje gruppen hører de mer kompromitterte nazistene som interneres i den nevnte leiren til krigen er slutt; de svenske myndighetene går ut fra at nordmennene klarer å oppdage alle quislingelementene. - Sammenlagt 570 personer er blitt sendt til leiren i Helsingør siden mars 1943, derav 430 nordmenn og 97 dansker. F. t. utgjør leirens klientel 171 personer. Mellom 700 og 800 flyktninger har ikke fått norsk pass, men av dem er ikke samtlige N.S.-medlemmer. De utgjør en halv skala fra relativt milde tilfeller til de grovere krigsforbrytere. Når krigen er slutt vil Sverige utlevere dem til de norske myndigheter.

Holland i hardt vær.

De alliertes dristige forsøk på en lynsør framrykking nordover gjennom Holland før på den ene side å avskjære rettemulighetene for de tyske tropper i Vestholland og på den annen side å omgå Siegfriedlinjen i nord. Vilde - dersom det hadde lyktes - ha åpnet veien inn til hjertet av Tyskland og dermed kanskje ført til et snarlig tysk sammenbrudd. Dernåst ville Hollands skjebne blitt en helt annen. Slik som frontstillingen er i Holland nå, er landet forholdsvis lett å forsvare, kanskje mest fordi det er så lett å ødelegge. Kystlandets lave beliggenhet, det uhyre kompliserte kanalsystem og rikdommen på store elver og deinger gjør det mulig å legge store deler av landet under vann. I september i år ble havvannet sluppet inn over hele det vestlige Holland til linjen Amsterdam - Breda, hvorved det rikeste jordbruksareal ble ødelagt for en lang årrekke framover. Store oversvømmelser er også forårsaket av omfattende bombeangrep mot elvedemninger inne i landet. Oversvømmelses-skadevirkning er enorm også p.g.a. at Holland har en forholdsvis stor folketetthet (ca. 40 ganger så stor som i Norge).

Likevel vil vel sprengvirkningen av de forskjellige våpenarter kunne til å sette de dybeste og varigste merker i Hollands jord, når de allierte arméer nå setter seg i bevegelse for å bane seg vei gjennom de tyske forsvarsstillinger. Den hollandske sivilbefolkning får også i full utstrekning kjenne hardheten av dette oppgjør. Den tyske terror er ytterligere steget under den rådende beleiringstilstand, og matsituasjonen skal være helt prekær, hvilket for en stor del skyldes oversvømmelsene og tvangs-eva-kueringene som skal omfatte millioner hollendere. En rapport fra Holland slutter med at "nåden blandt hollenderne nå har nådd slikt omfang at forholdene er ulidelige."

Man hører lite om organisert motstand fra den hollandske befolknings side under den pågående befrielse av landet. Har det da ranglede hemmelig organiserte militære og sabotasje-grupper i Holland? - Selvsagt er det ikke tilfelle. Holland har sin hemmelige militærorganisasjon, som i denne tiden har mottatt og mottar sine instruksjoner fra den allierte overkommande gjennom sin sjef prins Bernhard. Signalet til motstand fikk den innenlandske militærorganisasjonen den 13. september da general Dempseys armé rykket inn over den hollandske grense. Denne dag lød prins Bernhards parole: Tiden er inne. - Et par dager senere ble denne parole kraftig understøttet

en appell fra general Eisenhower som samtidig advarte sivilbefolkningen mot å gå til uorganiserte aksjoner. Da general Brentons tropper ble landsatt fra luften gav den hollandske regjering ordre om alminnelig jernbane-streik, koste hva det kosta ville.

Det kommer svært få meldinger som kan gi et inntrykk av hvor omfattende og vellykket sabotasjen bak de tyske linjer i virkeligheten er. Men en entlig partisankrig synes det ikke under noen omstendighet å kunne bli tale om. I det flate hollandske landskap vil lett bevåpnede friskerere stå helt maktesløse overfor pansrede tyske avdelinger.

Den hollandske innsats i krigen har fått gjort seg mer gjellende utenfor landet, idet hollandske stridskrefter har deltatt på de fleste krigsskulplassene rundt om i verden sammen med de andre allierte tropper. I England har de skapt en liten armé og deres luftstridskrefter har deltatt i raidene mot Tyskland. Størst betydning har Hollands krigsflåte som idag teller 60 skip med 7000 manns besetning, og handelsflåten som med sine 400 skip (ca. 2,250,000 tonn) bragte et betydelig tilskudd til den allierte handelstønnesje. Det er særlig i hollandsk Ost-India et deres militære bedrifter nær vært fremrekkende. Tanene til sjøss har vært store, idet 40% av tønnesjen er gått tapt og 2,900 sjømann mistet livet.

Men om det hollandske motstånd ikke har maktet å reise særlig stor militær motstand mot den så enormt overlegne fiende, så har den "passive" motstand vært så meget større. Den hollandske motstandsbevegelse er i høyere grad enn i de fleste andre land dominert av de intellektuelle, med en legefront, kirkefront, juristfront osv. Bemerkelsesverdig er også universitetenes og studentenes store innsats, noe som tidlig satte sitt preg på

motstandsbevegelsen. Det gjaldt protester mot jødeforfølgelsene, noe som førte til at universitetene i Leyden og Delft ble stengt. Aksjonen hadde en tilsvarende virkning på den indre hollandske front som høyesteretts tilbake-treden her i landet. Tyskerne prøvde å komme motstandsbevegelsen til livs ved å deportere hollandske krigsfanger og studenter til Tyskland, men mange kom seg unna, og dannet senere kjernen i Hollands underjordiske organisasjoner. Tallet på henrettelser av hollandske patrioter pr. måned skal være kommet opp i over 200 i 1944. 430,000 hollendere er deportert til Tyskland. Av landets 180,000 jøder ble 140,000 sendt til Polen, mens resten er kommet seg unna. 120,000 hollendere er sendt som kolonistører til Østområdene, og herav skal bare knappe 60% være i live.

I Holland skal det ha funnet sted en politisk venstreforskyvning i løpet av de år okkupasjonen har vart. Den hollandske eksil-regjering i London sies derimot å ha bevart et preg av den konservatisme som bekensket hollandsk politikk før krigen. På visse hold er den blitt mistenkt for å være imperialistisk og reaksjonær i sin utenrikspolitikk. Den hollandske utenriksminister van Klouffens har fremsatt forslag om at Holland som kompensasjon for de oversvømte provinser må få en del av Buhrområdet. Begrunnelsen er den at Holland, som har mistet en stor del av sitt rikeste jordbruksareal ellers ikke vil være istand til å brodfø seg. På den hollandske hjemmefront har man imidlertid reist opposisjon mot en slik annekasjon som enten vil føre en tysk minoritet innenfor Hollands grenser eller medføre en veldig folkeforflytning, noe som man er prinsipiell mot.

Også på et annet punkt er det kommet til meningsforskjell mellom hollenderne, nemlig når det gjelder tiden under og like etter befrielsen. Flertallet i den hollandske regjering mener at det må nå en viss form for "beleiringstilstand" også en tid etter befrielsen, hvilket innebærer at det ikke skal foretas noen øyeblikkelig regjeringsforandring og at det politiske liv ikke skal få utfolde seg helt fritt med en gang, at kommunestyrene skal innsettes av de centrale myndigheter osv. Den hollandske justisminister Angeren hevdet imidlertid at man så fort som mulig skulle innføre "normal" tilstand. Dette førte i mai i år til ministerskifte idet det ble utnevnt en ny justisminister, Heyvon Goodhardt, som nettopp var kommet hjem fra. Han hevdet at den hollandske hjemmefronten hadde samme oppfatning som regjeringsflertallet.

Hjemmefronten forfattet like får invasjonen et manifest som ble offentliggjort i de to ledende hollandske "illegale" aviser: "Vrij Nederland" og "Het Parool". Manifestet var delt opp i tre avdelinger: motstanden mot tyskerne, overgangsperioden og fremtiden. Den første avdeling påla det hollandske folk plikt til å støtte den underjordiske armén og sabotørene, samtidig som all svartebørs som ikke ubetinget fremmet befolkningens kamp mot tysk plyndring og tvangsekspert ble fordømt.

I den andre avdelingen om overgangsperioden kreves det absolutt lydighet overfor regjeringen og de ordre som kommer fra den allierte overkommandoen. Alle forredere og samarbeidsmenn skal straffes strengt, men det tas absolutt avstand fra "de lange knivers natt", Entyer form for militærdiktatur avvises, og beleiringstilstanden, som nødvendigvis må erklæres, må ikke vare en- dag lengre enn nødvendig.

Når det gjelder fremtiden erklæres det at det ikke er tilstrækkelig å vende tilbake til forholdene før 10. mai 1940. Nasjonens befrielse må også innebære en radikal fornyelse av det politiske, sosiale og økonomiske liv. Både arbeidere og forbrukere må i fremtiden være representert i ledelsen av industrielle foretagender. De liberal-kapitalistiske produksjonsmetodene garanterer ikke lengre individenes sosiale sikkerhet. De bør derfor erstattes av et system av nasjonal og internasjonal kontroll som hindrer produksjon i rent fortjenst-øyemed. Manifestet understreker videre nødvendigheten av et utvidet trykkesystem, større arbeid for folkeopplysningen, like utdannelsesmuligheter for alle, likestilling mellom jordbruks- og industriarbeidere o.s.v. Det kreves også at dronning Wilhelminas løfte om kolonienes likestilling skal innfris. - Den tenkemåte og de prinsipper som fremgår av manifestet synes å gi et ganske godt bilde av den politiske status i Holland etter over 4 års kamp. (Opplysningene er hentet fra Handslag).

Den engelske regjeringens hvitbok om demobiliseringen, som ble offentliggjort i slutten av september får, behandler særlig tiden mellom Tysklands og Japans nederlag. Allt-klart signalet kan ikke gies for også Japan er besiret, og inntil det er skjedd vil de militære behov sette sitt preg på situasjonen.

I denne midlertidige perioden vil demobiliseringen berøre to grupper av personer som er kalt ut til krigstjeneste. Klasse A består av menn som får trekke i sivil p.g.a. alder eller tjenestetid. Klasse B, som vil bli meget liten i sammenlikning med A, skal bestå av menn som trengs for viktig gjenoppbygningsarbeid. Alder og tjenestetid vil bli sammenliknet på den måten at 2 måneders tjeneste likstilles med 1 år i alder. En 22-åring med 4 års tjeneste bak seg, kommer altså i samme demobiliseringsgruppe som en 40-åring med ett års tjeneste. Mennene i klasse A vil få minst 8 ukers full lønn, møtepenger og familiebidrag. Hvis de ikke kan vende tilbake til sine gamle jobber, vil myndighetene være dem behjelpelige med å finne arbeid. Det er berettigede til å velge det arbeid de har mest lyst på, hvis mulig. Mennene i klasse B, særlig bygningsarbeidere, vil bli anderledes behandlet. De vil bare få 3 ukers full lønn og vil forresten mulig bli dirigert over i det arbeid som venter på dem. Særlig er boligmangelen blitt overhengende. - Kvinner vil bli avmønstret etter samme system, bortsett fra at gifte kvinner vil få fortrinnsrett.

- 0 -

Ifølge Svensk-norsk pressetjeneste befinner over 17 000 nordmenn seg for tiden i tysk fangenskap. Bare i de siste ukene er over 1500 nordmenn blitt fangstet, for det meste som gissler. Særlig Trondheim, Drammen og flere nordnorske byer har vært hjemsøkt. Over halvparten av de fangstede - 9000 - er deportert til Tyskland og anbragt i forskjellige konsentrasjonsleire, tukthus og fengsler. Av de norske fangene som er igjen i Norge sitter over 4000 på Grini. Fangetallet der er steget betydelig i den siste tiden bl.a. fordi fangene i Faltsta konsentrasjonsleir i Trøndelag er blitt overført dit. Sammenlagt har omtrent 15 000 nordmenn passert Grini. Man frykter nye transporter til Tyskland. Hjemmefronten vil imidlertid bruke alle de midler den har til sin rådighet for å hindre det.

- 0 -

Om flukten fra AT

skriver "Bulletinen" bl.a.: 15. mars i år sendte Hjemmefrontens Ledelse ut det første opprop om streik mot AT. Faren for at AT-guttene ville bli tvangsobilisert av tyskerne var nemlig overhengende. Sammen med en klarlegging av dette forhold gikk aksjoner mot registreringskontorer, hvor ruller og arkiver ble spranget og brent etc. Makthaverne gikk til desperate motangrep endog skyting, men for hjemmefronten ble resultatet likevel godt. I enkelte strøk som Øvre Telemark og Hallingdal var streiken nesten 100% og også i Oslo og andre steder var streiken meget effektiv. Stort sett synes streikeprosenten å ha ligget på 25-30. - Så kom registreringen av de 3 årsklasser. De 21-22 og 23-åringene slo mobiliseringsforsøket til jorden begynte også flukten fra AT for alvor.

Etterhvert kom det så mange både av AT-befal og mannskap over til Sverige at en har fått et klart bilde av tilstanden i AT-leirene. Det ble delt ut våpen i leirene - det ble sagt til vakthold - og flere sviter ble sendt til tysk veiarbeid i Nordnorge. De siste illusjoner forsvant. Det kan nå trygt sies at det som er igjen av befall i AT, enten er quislinger eller feige kryp som ikke er istand til å merke seg opp til en avgjørelse. Og er det noen gutter igjen, må det tilskrives ung alder eller redde foreldre.

Det er et åpent spørsmål om vintersveitene vil bli kalt inn i år. Nazi-organisasjonen AT er i et hvert tilfelle ferdig. Hjemmefronten har knekket den uten å bruke våpenmakt. Erfaringene fra AT-kampen i 1944 bærer bud til oss alle. Vi har nemlig ikke bare oppnådd å ødelegge organisasjonen AT, men også å tvinge naziledelsen til å avstå fra å bruke AT som arbeidskraft for fienden, og som brekkstein for sine politiske planer. Vårt tap under kampen har vært minimale. Det nytter å gjøre motstand!

I og med at de allierte tropper har rykket inn over tysk område og Aachen er blitt erobret, har ANGOT under general Eisenhower's ledelse begynt sin kjerneoppgave i Tyskland - og etterhvert som den allierte framgang skrider fram vil allierte militærforvaltninger bli opprettet i alle okkuperte distrikter for å utøve den øverste myndighet i alle grener av det offentlige liv. En total utraskning av nazismen vil straks bli påbegynt. Alle medlemmer av partiet skal fjernes fra offentlige stillinger og administrasjonen ligge i hendene på allierte offiserer og tyskere med nazi-fri fortid. Det er innlysende at en slik administrasjon er påkrevd i krigssonene og hvis oppgaven blir klokt løst, kan den være tyskernes første skritt tilbake til ordnede forhold. En meget vanskeligere situasjon oppstår når hele landet er okkupert og de tre allierte stormaktene sette opp en felles administrasjon i Berlin. Det synes som om de er innstillet på å forsøke å administrere Tyskland uten samarbeid med noe sentralt tysk styre, på samme vis som tyskerne har styrt Polen under krigen, nemlig som et generalguvernament.

Tyskland skal deles opp i tre soner: den engelske sone i de nordlige distrikter, den amerikanske i de sydlige, mens den østlige og største sone skal administreres av Russland. Vil de tre soner bli styrt etter de samme linjer? Vil det bli handlet etter en felles plan for å møte den økonomiske krise i Tyskland som kommer til å anta svære dimensjoner så snart den tyske krigsøkonomi er brutt sammen? Betyr mangelen på en sentral tysk ledelse at man har tenkt seg en oppdeling av Tyskland, - og hvorledes vil det virke når okkupasjonen an gang skal høre opp? - De allierte har ikke noen lett oppgave foran seg fordi den tyske naziledelse har begynt en systematisk utryddelse av de tyske politikere som kunne tenkes å være villige til å samarbeide med de allierte. Nazistene har foretatt aksjoner mot konsentrasjonsleirene, som har kostet kjente politikere livet. Verden skal få vite at det ikke kommer til å finnes noen Badoglio eller Bonomi i Tyskland. Dersom ANGOT gjør Tyskland til et forørøst og herreløst folk uten noen form for samlende forfatning, vil det nok virke som en slags undergang for tyskerne etter de statsidolær som er blitt innprentet dem. Kanskje er det dette som må til. Kanskje må det tyske folk symbolsk dø ut for så etter en periode av demokratisk opplæring å finne nye former og veier for sin selvstendige eksistens. Mulighetene for noe slags fruktbringende samarbeid med eventuelle demokratiske grupper innen Tyskland synes i allfall små.

- 0 -

Det blir fremdeles klaget over at folk er for sleivete i munnen, at de ikke kan holde kjeft. Husk at Gestapo har norske agenter overalt, som ser ut som du og jeg. Husk at en ufersiktig ytring - på en trikk, et gatehjørne eller i en trappeoppgang - som Gestapo snapper opp, kan bety at en eller flere norske patrioter blir fangstet, pint kanskje skutt. De er det din skyld. Du er ansvarlig. Hvis du sleiver med det du vet, er du like farlig som en angiver, ja farligere fordi det er lettere å gardere seg mot Gestapos håndlangere. Vik heller ikke tilbake fra å påtale andres ufersiktighet. Det er ubehagelig, men meget står på spill.

I hjemmefrontens og egen interesse bør du vite minst mulig. Du kan være så taus og forsiktig du være vil. Et Gestapo-forhør kan kanskje få deg til å snakke. Hvis du vet for meget, betyr det i beste fall at andre unødig må gå i dekning hvis du blir tatt. Verdifullt arbeid stanser opp. Hvis du tilfeldig kommer "opp i noe", så glem det, si aldri til noen hvorfra du får din "illegale" avis, vær ikke nysgjerrig. Del ikke din viten med din beste venn engang, kanskje han er en sleiv eller kanskje han blir arrestert.

Du synes kanskje ikke du får gjort noen innsats på hjemmefronten. Vit minst mulig og hold kjeft med det du vet - da gjør du en innsats. Ellers skal du alltid spørre deg selv: Hva kreves det av meg som soldat på hjemmefronten? Dære store almen saker kan løses gjennom parole.

- 0 -